

GeoBusiness NL op bezoek bij Rijkswaterstaat CIV **(verslag Tessa Eikelboom RWS)**

Op 25 maart brachten 25 leden van branchevereniging Geobusiness Nederland (GBNL) een bezoek aan Rijkswaterstaat CIV in Delft. De bijeenkomst had als doel een (her)nieuwde kennismaking, het versterken van de relaties voor samenwerking en het delen van ambities en ontwikkelingen. Na een introductie van Tessa Eikelboom (CIV IGA ATG) over het belang van geodata voor de maatschappelijke opgaven bij RWS inclusief een demo van de laatste stand van zaken rondom digital twins en een toelichting op Geobusiness NL door Joost de Bruijn (DAT mobility) ging de groep uiteen in 3 gesprekken. Na een halfuur werd er gewisseld zodat iedere deelnemer over 2 onderwerpen van gedachte kon wisselen met andere geobedrijven en Rijkswaterstaat. Vanuit Rijkswaterstaat waren technisch adviseurs (Advies en Toetsing Geodata), technisch manager en contractmanager (Regie Data Derden), alliantiemanager (Data Ontwikkeling en Advies), Competence Center Digital Twins en CIO-office aanwezig om de ronde tafels te begeleiden.

Digital Twins, 3D en visualisatie:

De geobedrijven geven graag te horen waar de behoefte ligt en wat rijkswaterstaat denkt nodig te hebben. Ze zijn op zoek naar incentives om nieuwe technologie doelgericht in te zetten. Tips die we horen zijn: 'ga voor survival of the fittest' in plaats van te veel vooraf ontwerpen. Die benadering kan je ook hanteren bij het gebruiken van hoger detailniveau geodata zoals puntenwolken of BIM modellen door bijvoorbeeld eerst de sleutel tot de omgeving van de aannemer te vragen en bij veelvuldig succesvol gebruik over te gaan op een bredere uitvraag op bouwblokken van RWS. Hierbij wel oog hebbende voor beheer en dat data meervoudig en secure beschikbaar en uitwisselbaar is.

Verslag groep (Edwin Stoffelsma)

Samenvatting thematafel Digital Twin,3D, visualisatie

De term Digital Twin is een ruim begrip, in de discussie ontkwamen we daarom ook niet aan de definitiekwestie van wat de Digital Twin is. Dé Digital Twin bestaat niet maar er vallen veel processen met bijbehorende (geo)datastromen onder, deels is dat een onderdeel van wat wij als organisaties al aan het doen zijn. Daarnaast liggen er hier ook een aantal uitdagingen voor ons als Geobusiness Nederland maar ook binnen Rijkswaterstaat. **Belangrijk hierin is als vertrekpunt niet techniek centraal te stellen maar de redeneren vanuit de vraag, wat is de usecase? Hierop volgend is het belangrijk deze usecase scherp te houden en eigenaarschap te tonen op de initiatieven, mooi om vervolgens het belang van dit eigenaarschap ook terug te zien in de toespraak van de heer R. Allewijn van RWS.**

Datavraagstuk

Terugkerend onderwerp binnen beide groepen en constatering is dat het **een groot datavraagstuk betreft waarbinnen, datagovernance, datakwaliteit, het delen van Data en daarmee uitwisselbaarheid** bijvoorbeeld binnen een Cloud-omgeving meespelen. Een van de uitdagingen hierin is het verbinden en **leggen van relaties leggen tussen de verschillende bronnen en data(system)** waarbij het '1 GIS traject' van Rijkswaterstaat een specifiek praktijkvoorbeeld van is. Door de diversiteit aan initiatieven is er een groot belang naar het neerzetten van datastandaard in de vorm van een protocol of datakeurmerk. Een van de genoemde voorstellen is om eveneens differentiatie van datakwaliteit toe te staan. Hierbij werd als bijvoorbeeld de nauwkeurigheid van puntenwolken genoemd. Zowel de inwinmethode als de toepassing kunnen onderling verschillen. Als de toepassing/eindproduct een hoger abstractieniveau van deze informatie vraagt zorg dan dat de detailinformatie die in de bron zit niet verloren gaat. Geef in dat geval de opdrachtgever altijd toegang tot deze bron. Het voorbeeld dat het actuele (data)beheerproces soms conflicterend werkt het toestaan van innovatie werd hierin wel erkend.

Het algehele traject van de ontwikkeling van een Digital Twin wordt binnen de branche als RWS gezien dat de **regie op dit proces hard nodig** is. Er zijn al veel mooie **initiatieven ontplooid binnen de Nederlandse branche, maar ook buiten de eigen landsgrenzen** zijn initiatieven waaruit nieuwe inzichten uit kunnen worden opgedaan. We moeten de koppelkansen zien te benutten omdat de ontwikkelingen ook capaciteitsvraagstuk is, die kennis en expertise was bij de aanwezigen ruimschoots voorhanden om de vervolgstappen mogelijk te maken. Kortom een erg waardevolle dialoog die ons inzicht gaf op verschillende fronten van data inwinning, 3D BIM, modelering tot aan het beheer en onderhoud van de Digital Twin.

Geodesie in de praktijk:

In het gesprek komt naar voren dat de producten voor Rijkswaterstaat worden vervaardigd op basis van productspecificaties. Bij deformatiemetingen is sprake van processpecificaties, omdat de vergelijkbaarheid op lange termijn gegarandeerd moet kunnen worden. Twee zaken voor geodesie worden gezien als de belangrijkste uitdagingen: innovatie en kennisbehoud. Dit geldt zowel aan de kant van Rijkswaterstaat als aan de leden van GBNL. Voor beide thema's worden diverse suggesties gedaan zoals het bekijken wat mogelijk is aan experimenten zowel met partijen als ook partijen buiten de raamovereenkomsten. Daarnaast wordt een oproep gedaan voor een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor geodetisch onderwijs.

Verslag Ron Rozema en Ed vd Broek

Met dank voor de prettige bijeenkomst en de versnaperingen bijgevoegd de belangrijkste punten uit genoemde workshop:

1. De producten voor Rijkswaterstaat worden vervaardigd op basis van productspecificaties. Bij deformatiemetingen is sprake van processpecificaties, omdat de herhaalbaarheid na x jaar gegarandeerd moet kunnen worden.
 2. Twee zaken worden gezien als de belangrijkste uitdagingen: **innovatie en kennisbehoud**. Dit geldt zowel aan de kant van Rijkswaterstaat als aan de leden van GBNL
Suggesties Innovaties:
 - RWS CIV speelt vraag gestuurd in vanuit Rijkswaterstaat breed met producten en diensten. Waarom heeft RWS CIV vanuit geodetisch perspectief geen grotere ambitie als de vraag niet gesteld wordt?
 - **Waarom worden eisen niet losgelaten om experimenteren met een innovatieve aanpak mogelijk te maken?**
 - Zijn techniek en kennis in de toekomst nog afdoende aanwezig als het huidige proces is ingericht op repeteerbaarheid over x jaar?
 - Hoe komen bedrijven met innovatieve oplossingen aan bod, die niet in één van de raamovereenkomsten zitten?
- Suggesties kennis op peil houden:
 - Waarom maakt RWS uitsluitend gebruik van overheidsorganisaties en Centrum Ondergronds Bouwen om de kennis op peil te houden? De naam van GeoBusiness NL ontbreekt
 - Het (hernieuwd) opzetten en instandhouden van geodetisch onderwijs is niet uitsluitend een verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven, terwijl dat wel zo gevoeld wordt. **Bij professioneel opdrachtgeverschap hoort ook een kundige gesprekspartner. Beschikbaarheid van goed onderwijs is dus een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de brancheorganisatie GBNL, de beroepsvereniging GIN en relevante overheidsinstanties (Kadaster, Rijkswaterstaat CIV, ProRail, VNG en Waterschappen)!**
 - Bij schaarste ontstaat het risico, dat opdrachtnemers keuzes gaan maken om bepaalde werkzaamheden niet meer te gaan doen.
 - Als er over 10 jaar nog landmeters (in afgeslankte vorm?) nodig zijn dan is het gezamenlijk belang om inspanningen te verrichten blijvend groot!

Vanuit beide groepen kwam ook naar voren dat het belangrijk is dat het belangrijk is dat RWS kennis heeft van wat men uitvraagt. Ben een goede gesprekspartner kregen we mee. Verder kwamen de klassieke deformatiemetingen best uitgebreid aan bod. Mijn boodschap was ook dat we al veel innovatie toepassen bij andere dataproducten. Vaak laten we inwin/verwerkingstechnieken over aan de opdrachtnemer zolang maar wel voldaan wordt aan gestelde eisen. En, misschien heb ik het niet duidelijk genoeg verteld, om kennis op peil te houden zijn COB en andere overheden zeker niet uitputtend bedoeld hoor. Het was een voorbeeld wat ik aanhaalde omdat ik deze initiatieven ken. GeoBusiness hoort daar zeker ook bij.

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Innovatie in contracten:

Tijdens de sessie wordt gesproken over het spanningsveld tussen trendbreuken, continuïteit, kwaliteit en speelruimte in contracten. Uitspraak hierbij: **'als we doen wat we deden, krijgen we wat we kregen'**, terwijl innovaties kunnen helpen bij het vergroten van de veiligheid, verlagen van kosten, versnellen van analyses en daardoor helpen bij het groeiende tekort aan personeel. Sleutelwoorden bij innovatie zijn vertrouwen en betrouwbaarheid. Er is behoefte aan een gezamenlijke innovatieagenda voor geodata en onderzoek naar hoe specificaties en beoordelingscriteria meer mogelijkheden kunnen bieden. Daarnaast zijn er al diverse bestaande technieken die integraal toegepast kunnen worden.

De middag werd afgesloten door Roeland Allewijn (Chief Data Officer van Rijkswaterstaat) waarna doorgepraat is tijdens een gezellige borrel.

